

Să analizăm în linii generale particularitățile și legile acestui sistem. În sistemul lor de derivare limbile slave posedă o categorie specifică de prefixe: *ka-*, *ko-*, *ska-*, *sko-*, *ška-*, *ško-*, *ča-*, *če-*, *čo-*, *ču-*, *či-*, *ša-*, *še-*, *šo-*, *šu-*, *ši-*. Aceste prefixe reprezintă elementele unui sistem derivativ foarte vechi, specific limbii slave comune. Corespondențele lui pot fi identificate în alte limbi indo-europene.

În ansamblul său, acest sistem a rămas însă în afara preocupărilor slavistilor sau, mai exact, în afara preocupărilor autorilor de dicționare etimologice slave. Totuși, unii lingviști, pe baza unor cuvinte asemănătoare, existente fără prefixe (toate acestea avînd același radical și sensuri apropiate), s-au convins de incontestabila existență a acestor prefixe și faptele i-au obligat să le separe de radicalul cuvintelor respective. Într-adevăr, unele dintre aceste prefixe au fost separate, dar nimeni nu a încercat să surprindă valoarea semantică a acestui sistem de prefixe, să tragă unele concluzii despre originea lor. Aceasta a făcut ca unii lingviști să se îndoiască de existența sus-menționatei prefixe. Atunci cînd, totuși, particulele *ka-*, *ko-* sînt separate, lingviștii le dau altă explicație: contaminație, haplogogie, onomatopee. Alți lingviști, în genere, nu separă aceste prefixe, socotindu-le ca silabe inițiale în componența radicalului, ceea ce duce la unele concluzii greșite.

Problema existenței unor anumite prefixe din acest sistem a fost pusă încă acum 80 de ani. Lingvistul ceh Matzenauer recunoaște particula *ko-* ca prefix și o separă în peste 40 de cuvinte din diferite limbi slave<sup>1</sup>. Miklosich analizează prefixele *ko-*, *ka-*, considerîndu-le particule pronominale<sup>2</sup>. Berneker consideră că particula *ko-* poate fi separată ca prepoziție în unele cuvinte compuse, verbale sau nominale<sup>3</sup>. Machek separă de asemenea prefixele *ko-* și *če-*, în *Dicționarul etimologic al limbilor cehă și slovacă*<sup>4</sup>. Vasmer este obligat să recunoască existența prefixelor *ko-*, *ka-*, *če-*, *ši-* în multe cuvinte rusești și ucrainene, dar el nu le unește într-un sistem și nici nu le explică<sup>5</sup>. Și alți lingviști recunosc existența unora dintre aceste prefixe, dar pentru toți ele rămîn încă o enigmă. Clarificarea acestei probleme prezintă o anumită importanță metodologică pentru dezvoltarea etimologiei slave.

În decurs de cîteva ani noi am reușit să adunăm din diferite limbi slave peste 300 de cuvinte formate cu ajutorul acestor prefixe. Acest material ne-a dat posibilitatea să punem problema originii și semanticii sistemului prefixal amintit și să rezolvăm într-o anumită măsură diferite laturi ale sale.

Prefixele din sistemul analizat pot fi clasificate în cinci grupe principale: 1) *ka-*, *ko-*; 2) *ska-*, *sko-*; 3) *ška-*, *ško-*; 4) *ča-*, *če-*, *čo-*, *ču-*, *či-*; 5) *ša-*, *še-*, *šo-*, *šu-*, *ši-*.

Pe baza unor legi cunoscute din fonetica indo-europeană și slavă comună se pot trage următoarele concluzii despre originea acestor prefixe:

1. Prefixul *ka-* provine din i.e. *kā-* sau *kō-*.
2. Prefixul *ko-* provine din i.e. *kō-* sau *kā-*.

<sup>1</sup> A. Matzenauer, *Listy filologické a pedagogické*, VIII, 1881, p. 185.

<sup>2</sup> Fr. Miklosich, *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*, Viena, 1886, p. 152.

<sup>3</sup> E. Berneker, *Slavisches etymologisches Wörterbuch*, vol. I, Heidelberg, 1924, p. 531—532.

<sup>4</sup> V. Machek, *Etymologický slovník jazyka českého a slovenského*, Praga, 1957, p. 67, 210.

<sup>5</sup> M. Vasmer, *Russisches etymologisches Wörterbuch*, vol. I—III, Heidelberg, 1953—1958: *ка-верза*, I, p. 498; *ка-вляза*, I, p. 499; *ко-ворот*, I, p. 585; *ча-крыжить*, *че-крыжить*, III, p. 300; *ше-вырять*, III, p. 385;